سعید مقیسه درگفت‌وگوی تفصیلی با «فرهیختگان» از تنظیم‌گری شبکه نمایش خانگی رابطه با وزارتخانه‌های ارشاد و ارتباطات، ممیزی، لغو مجوز پلتفرم‌ها و... گفت

ساترا چطور نظارت می‌کند؟

عاطفه جعفری - کیانا تصدیق‌مقدم
گروه فرهنگ

۳۰ بهمن ۱۴۰۰ با حکم رئیس رسانه ملی، سعید مقیسه به‌عنوان رئیس سازمان تنظیم مقررات صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی (ساترا) منصوب شد. در این حکم، تنظیم‌گری و نظارت بر آثاری که در فضای مجازی منتشر می‌شوند به‌عنوان اصلی‌ترین ماموریت این سازمان مطرح شد. بر اساس این ماموریت، تولیدکنندگان آثار برای شبکه‌های نمایش خانگی، در گام اول باید طرح اولیه خود را به ساترا ارائه دهند تا مدیران این سازمان ایده را بررسی و آن را با مقررات و ضوابط کنونی تطبیق دهند و در صورت لزوم تغییرات را لحاظ کنند. اقدام دومی که این سازمان انجام می‌دهد در پساتولید است، یعنی بعد از تولید اثر وظیفه دارند محتوا را بررسی کنند که با اصلاحات و مقررات مطرح‌شده همخوانی داشته باشد. البته این جنس تنظیم‌گری، چالش‌هایی را بین این سازمان و فعالان شبکه‌های نمایش خانگی ایجاد کرد و هنوز هم ادامه دارد؛ چالش‌هایی که گاهی صدای مخاطبان را هم درآورده است.

به غیراز این موضوع وزارت ارشاد در دولت سیزدهم هم نسبت به برخی تنظیم‌گری‌ها که به ساترا سپرده شده بود، اعتراض داشت و به‌دنبال برگشت آن به این وزارتخانه بود. مسئولان وزارت ارشاد می‌گویند طبق ماده ۱ قانون مطبوعات مصوب ۱۳۸۶ مجلس شورای اسلامی، نظارت بر انتشار صور و تصاویر رسانه‌ها در وزارت ارشاد صورت خواهد گرفت. از سوی دیگر مدیران پلتفرم‌ها معتقدند ساترا به دلیل اینکه زیرمجموعه صداوسیماست و این سازمان به‌نوعی رقیب پلتفرم‌ها به‌حساب می‌آید، فاقد صلاحیت نظارت بر شبکه‌های نمایش خانگی است. این چالش‌ها بهانه‌ای شد تا بعد از گذشت سه سال از انتصاب سعید مقیسه به‌عنوان رئیس ساترا گفت‌وگویی با او داشته باشیم و درباره نوع تنظیم‌گری ساترا و همه حاشیه‌هایی که به وجود آمده، صحبت کنیم. مقیسه در این گفت‌وگو به مسائل دیگری چون تعامل این سازمان با وزارت ارشاد، تعدد حوزه‌های صادرشده، برخی راه‌اندازی پلتفرم‌های جدید و راه‌اندازی صفحه اختصاصی ساترا در تلویزیون پرداخت که در ادامه مشروح این گفت‌وگو را از نظر می‌گذرانید.

■■■

سؤال اول را با تنظیم‌گری ساترا شروع کنیم، شاید برای خیلی‌ها این واژه تنظیم‌گری ناآشنا و نامأنوس باشد. ساترا برای اینکه به تنظیم‌گری مشروعیت ببخشد چه کاری انجام می‌دهد؟

تنظیم‌گری ابعاد گوناگونی دارد و تفاوت آن با «ممیزی» قابل‌توجه است، زیرا تنظیم‌گری علتش فراتر از بحث ممیزی است. به‌طور خلاصه، تنظیم‌گری باید به‌گونه‌ای باشد که به نفع یک صنعت عمل و ذی‌نفعان را تشویق کند مقررات و ضوابط را رعایت کنند؛ به این معناکه منافع آنها در رعایت ضوابط است. باید بازار به نحوی تنظیم شود که افراد در مسیر درست گام بردارند؛ به‌گونه‌ای که تنظیم‌گری به‌درستی انجام شود و حرکت در این مسیر، با سرعت و منفعت بیشتری همراه باشد. این هدفی است که هر تنظیم‌گری باید آن را دنبال کند. ابعاد تنظیم‌گری سازمان تنظیم مقررات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر در فضای مجازی که به‌اختصار ساترا نامیده می‌شود، شامل هشت بخش است:

۱- تنظیم‌گری محتوایی: این نوع تنظیم‌گری شامل نظارت پیشینی و پسینی بر محتوای سکوهاست. نظارت پسینی به‌معنای رصد و پایش جامع محتواها و اقدامات اصلاحی بعد از انتشار محسوب می‌شود. تنظیم‌گری محتوایی در حوزه نظارت پسینی به‌نام سامانه «نما» است که ابتدا به رصد محتوایی بپردازیم تا از وضعیت آگاه شویم و متخلفان را مطلع کنیم و تذکر دهیم تا محتوا را اصلاح کنند. یکی از راهکارهای نظارت پسینی، استفاده از مشارکت جامعه در حوزه رصد و پایش است که از طریق سامانه سیاپا اتفاق می‌افتد و همکاران ما تمام گزارش‌های مردمی سامانه سیاپا را بررسی می‌کنند و در مواردی که تشخیص مردم درست باشد، شاهد اعمال قانونیم.

ادامه در صفحه ۱۳

بخش بعدی تنظیم‌گری محتوایی، نظارت پیشینی است. نظارت ساترا در نظارت پیشینی از طریق صدور مجوز تولید و انتشار اتفاق می‌افتد. ما شورایی داریم که در آن طرح‌ها و فیلمنامه‌ها بررسی و مجوز دریافت می‌کنند که به شورای تولید معروف است و در مصوبه شورای‌عالی انقلاب‌فرهنگی هم به این شورا به‌صراحت اشاره شده است. پس از آن، شورای انتشار وارد عمل می‌شود. در این شورا، تولیدکنندگان اثر، کارهای خود را پس از تولید ارائه می‌دهند و محتوا با طرح و فیلمنامه تطبیق داده می‌شود. البته همیشه انطباق کامل وجود ندارد و ممکن است نقاط ضعفی تشخیص داده شود. گاهی، تولیدکنندگان دقیقاً همان چیزی را که قرار بوده بسازند، بدون نیاز به بررسی دوباره در شورا می‌سازند. اما در برخی موارد، نیاز به توضیحاتی وجود دارد که تولیدکنندگان اثر در شورا ارائه کرده و مجوز انتشار دریافت می‌کنند. از شورای انتشار هم در مصوبه شورای‌عالی انقلاب‌فرهنگی به‌صراحت نام‌برده‌شده است.

بنابراین ما در تنظیم‌گری محتوایی، رصد و پایش جامعی داریم. در این راستا یک رصدخانه بزرگ برای بررسی محتواهای منتشرشده در سکوهای دارای مجوز و فضای مجازی ایجاد کرده‌ایم، همچنین از روش‌های گوناگون برای سالم‌سازی فضای مجازی بهره می‌گیریم. به طور خلاصه تنظیم‌گری محتوایی شامل سه بخش است: نخست، رصد جامع محتوا؛ دوم، شورای تولید که به بررسی و صدور مجوز برای طرح‌ها و فیلمنامه‌ها می‌پردازد و سوم، شورای انتشار که مجوز تطبیق بین طرح اولیه و محصول نهایی را صادر می‌کند.

۲- تنظیم‌گری حقوقی: این تنظیم‌گری شامل تدوین مقررات و حفظ حقوق این صنعت در قوانین و مقررات کشور است. این قوانین و مقررات، چه آنچه در مجلس شورای اسلامی تصویب و تأیید می‌شود و چه آنچه در شوراهای عالی مانند شورای‌عالی فضای مجازی، شورای‌عالی انقلاب‌فرهنگی و شورای‌عالی امنیت بررسی و تصویب می‌شود، توسط ساترا پیگیری می‌شود و ساترا خود را موظف به اجرای دقیق قانون می‌داند؛ اما برخی قوانین و آیین نامه‌ها توسط ساترا برای تصویب پیشنهاد می‌شود. در این خصوص مقرراتی که تنظیم می‌کنیم، قبل از اینکه ابلاغ یا تصویب شوند، در سایت ساترا برای عموم و در درگاه اختصاصی که بین ما و رسانه‌های دارای مجوز وجود دارد، قرار می‌گیرند و نظرات آنها نیز اخذ می‌شود.

علاوه بر این، مجمعی به نام «رصنا» داریم که در ادامه درباره آن توضیحات بیشتری ارائه خواهم داد. نماینده مجمع رصنا که نماینده همین سکوهای دارای مجوز است، در جلسات حضور دارند و سه نوع بازخورد بررسی می‌شود: ۱) بازخورد مردمی، ۲) بازخورد عمومی سکوها و ۳) بازخورد ویژه نماینده سکو. پس از بررسی و بازنگری، این نظرات به شورای عالی فضای مجازی ارسال می‌شود و در فضای مجازی به مرکز ملی فضای مجازی ارسال می‌شود و در کمیسیون تنظیم مقررات بررسی می‌شود. اگر با قوانین بالادستی تطابق داشت، در کمیسیون عالی تنظیم مقررات شورای‌عالی فضای مجازی تصویب و ابلاغ خواهد شد و اگر ایرادی داشت به ساترا اعلام می‌شود تا ایرادها برطرف شود و پس از اصلاحات مدنظر تأیید و ابلاغ می‌شود. یکی از کارهای تنظیم‌گری حقوقی این است که مقرراتی تدوین کند که ۱) نفع مردم، ۲) نفع فعالین صنعت و ۳) نفع حاکمیت، هر سه آن را رعایت شده باشد.

۳- تنظیم‌گری اجتماعی: یکی دیگر از ابعاد فعالیت‌های ما در این راستا این است که تلاش کنیم از طریق فرهنگ‌سازی و سایر فرایندهای تنظیم‌گری اجتماعی، قوانین و مقررات و فرایندهایی که وضع می‌شود، توسط ذی‌نفعان به صورت داوطلبانه اجرا شود. به عبارت دیگر، آنچه ما ابلاغ می‌کنیم باید از سوی ذی‌نفعان و سکوها پذیرفته شود تا به شکل مطلوب اجرا شود، حتی اگر جایی خلأ قانونی داریم تلاش می‌کنیم با اقناع عمومی ذی‌نفعان را با خود همراه کنیم تا خودمان با درک اهمیت سکوها کمک کنند که شاهد وضعیت مطلوبی در حوزه محصولات و اقدامات و فعالیت‌های رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر باشیم. در این زمینه یک شورای سواد فضای مجازی داریم و همچنین یک مجمع تحلیلگران که هرکدام ماموریت‌های خاص خود را دارند. شورای سواد فضای مجازی پیگیر اجرای سند الزامات ارتقای سواد فضای مجازی مصوب کمیسیون عالی ارتقای محتوای شورای‌عالی فضای مجازی است و مجمع تحلیلگران در حوزه شبکه‌سازی حوزه نقدوتحلیل و تلاش برای ارتقای سطح محصولات رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر و شبکه نمایش خانگی برنامه‌های مختلفی را در یک سال گذشته اجرا کرده است. علاوه بر این موارد با هدف پیگیری حقوق مادی و معنوی صاحبان سلایق مختلف به نام سیاپا داریم؛ سیاپا سامانه‌ای است که از طریق آن از حقوق مردم دفاع می‌شود. همه سکوها موظفند شرایطی را در سکوی خود ایجاد کنند که اگر کاربر اعتراضی دارد یا شکایتی دارد یا گزارشی می‌خواهد اعلام کند، بتواند به‌راحتی به آن دسترسی داشته باشد و انجام شود. اگر سکوها توجه نکردند باید سامانه‌ای وجود داشته باشد که مردم از طریق آن، شکایات خود را به ساترا اعلام کنند. اسم این سامانه، سامانه پایش مردمی است که به‌اختصار سیاپا نامیده می‌شود و از طریق سایت ساترا هم قابل‌دسترس است. تعدادی از مردم آنجا گزارش می‌دهند و این گزارش‌ها به‌نحو جداگانه‌ای بررسی می‌شود و مطالبه‌گری از سکوها انجام می‌شود. به غیر از این، در تنظیم‌گری اجتماعی هر هفته یکی از سکوها را دعوت می‌کنیم.

برنامه‌ای داریم به نام «صمیمانه» که تا الان حدود بیشتر از ۲۰ برنامه برگزار شده و تعدادی از این برنامه‌ها از طریق تلویزیون و کانال‌های ساترا و پیام‌رسان‌های بله، ایتا و رویکا پخش شده و تعداد دیگری هم در انتظار پخش است. در این برنامه‌ها، سکوها خود را معرفی و مشکلاتشان را بررسی می‌کنند. کارنامه‌های اقتصادی خود را بیان و در مورد ابعاد مختلف کارنامه حقوقی، فناوری و اقتصادی‌شان صحبت می‌کنند. همه این سکوها هر هفته میهمان تلویزیونی ما هستند و یک برنامه‌ای برای آنها در این زمینه تولید می‌شود. این نیز جزء تنظیم‌گری اجتماعی است.

۴- تنظیم‌گری سکومحور: نوع دیگری از تنظیم‌گری که داریم سکومحور است. از آنجا که نحوه انتشار محتوا بیشتر مبتنی بر سکوهای فضای مجازی است، خود سکوها را یک هویت مستقل تلقی می‌کنیم. مجوز برای آنها صادر می‌شود و مجمع رصنا برای آنها ایجاد شده است. برخلاف کانون‌ها و مجامع صنفی رایج فعلی، در این مجمع، یعنی سکوها و مجامع صنفی، ذی‌نفعان بدون عضویت کنند و هیئت‌مؤسس یا هیئت‌مدیره می‌توانند درخواست آنها را بپذیرند یا رد کنند. حق عضویت تعیین می‌شود و اگر پرداخت نشود، عضویت آنها ملغی می‌شود.

در مجمع رصنا هیچ‌کدام از اینها وجود ندارد. هرکسی که مجوز می‌گیرد، بدون پذیرش عضو مجمع است. ما این حق را از خود سلب کرده‌ایم که به کسی مجوز سکو بدهیم، اما او را عضو مجمع ندانیم و با حق دخالت او را در شیوه تنظیم‌گری سلب کنیم؛ بنابراین این مجمع حداکثری است و تعداد اعضای آن دقیقاً برابر تعداد سکوهایی است که مجوز دارند. سپس این افراد انتخاباتی برگزار می‌کنند و سالانه تعدادی را به عنوان اعضای شورای‌عالی فضای مجازی به مرکز ملی فضای مجازی ارسال می‌شود و در کمیسیون تنظیم مقررات بررسی می‌شود. اگر با قوانین بالادستی تطابق داشت، در کمیسیون عالی تنظیم مقررات شورای‌عالی فضای مجازی تصویب و ابلاغ خواهد شد و اگر ایرادی داشت به ساترا اعلام می‌شود تا ایرادها برطرف شود و پس از اصلاحات مدنظر تأیید و ابلاغ می‌شود. یکی از کارهای تنظیم‌گری حقوقی این است که مقرراتی تدوین کند که ۱) نفع مردم، ۲) نفع فعالین صنعت و ۳) نفع حاکمیت، هر سه آن را رعایت شده باشد.

۵- تنظیم‌گری فناورانه: یکی دیگر از ابعاد تنظیم‌گری ساترا، تنظیم‌گری فناورانه است، یعنی با استفاده از فناوری خوبی بسیاری از تخلفات را می‌گیریم؛ در برخی موارد با استفاده از فناوری به کاربر کمک می‌کنیم که به محتوای مناسب با سن فرزندانش دست پیدا کند و از طرف دیگر به سکوهایی که قوانین را رعایت می‌کنند تسهیلاتی فناورانه اختصاصی می‌دهیم. به‌عنوان نمونه‌ای از تنظیم‌گری‌های فناورانه، می‌توان به «اعمال رده‌بندی سنی» اشاره کرد. ما در سکوها ابلاغ کرده‌ایم که تمام آثار باید رده‌بندی سنی خود را اعلام کنند، مطابق استانداردی که ارائه شده و به‌صورت هم‌نوا و همگون باید بین همه سکوها باشد؛ اما کافی نیست.

در سال اول حضور من به‌عنوان رئیس ساترا، این امر اختیاری بود، ولی اکنون الزاماً باید اعمال شود. تنها نباید اعلام کنند، بلکه اگر خانواده‌ای برای فرزندش یک پروفایل درست و اعلام کرد که این فرزند ۶ ساله است یا حتی زیر ۶ ساله، وقتی فرزند با پروفایل خود وارد این سکو می‌شود، دیگر این فرد نمی‌تواند به محتوایی که برای سن او مناسب نیست دسترسی پیدا کند. به این می‌گوییم تنظیم‌گری‌های فناورانه. اگر یک سکو یا محتوایی مجوز ندارد، باید امکان دسترسی به آن در گیرنده‌های فضای مجازی حذف شود. مجرم هنوز اجرایی نشده، اما جزء برنامه‌های ماست. هدف از اجرای این طرح این است که اساساً امکان دسترسی به سایت‌های مجرمانه را نداشته باشد و این امر از نظر فناوری غیرممکن نیاز. از دیگر اقدامات در حوزه تنظیم‌گری فناورانه، بررسی پایداری سرویس‌ها و ارزیابی فعال‌بودن سکوهاست. به مخاطبان اطلاع داده می‌شود سکویی که قصد پرداخت برای اشتراک آن را دارند، تا چه اندازه پایداری دارد. همچنین اگر در پلتفرم کیفیت فیلمی مشخص شده، آن کیفیت باید دقیقاً مطابق آنچه اعلام شده است، ارائه شود. برای مثال اگر اعلام می‌شود کیفیت فیلم HD است، باید به‌واقع HD باشد. در تلویزیون نیز از پخش محتوایی با کیفیت پایین‌تر از یک سطح مشخص جلوگیری می‌شود؛ اما در فضای مجازی، به سکوها اجازه داده شده که محتوای با کیفیت پایین‌تر را پخش کنند، به‌شرط آنکه به کاربر این موضوع را اطلاع دهند و خلاف آن را عنوان نکنند. سکویی مجاز نیست ادعا کند محتوای با کیفیتی ارائه می‌دهد، درحالی‌که فیلم از نظر تصویر یا صدا نامناسب باشد؛ بنابراین تطابق گفته‌ها با واقعیت الزامی است.

۶- تنظیم‌گری بین‌المللی: یکی از ابعاد دیگر تنظیم‌گری ساترا تنظیم‌گری بین‌المللی است. حقوق مردم و فعالان صنعت در معاهدات بین‌المللی باید حفظ شود و استفاده از محتوای خارجی باید تحت اصول و ضوابط مشخصی صورت گیرد. افزون بر آن، تفاهم‌نامه‌هایی نیز با تنظیم‌گران دیگر کشورها برقرار شده است، همچنین از سکوهایی حمایت می‌شود که به طور اختصاصی برای کشورهای دیگر، مانند ایران-پاکستان، ایران-ترکیه و ایران-هند فعالیت می‌کنند. به این ترتیب، افرادی که مایل به‌دنبال‌کردن محتوای یک کشور خاصند، می‌توانند به سکوهای اختصاصی آن کشور مراجعه کنند؛ این نیز بخشی از تنظیم‌گری بین‌المللی به شمار می‌آید.

۷- تنظیم‌گری پژوهش‌محور: برای این منظور، پژوهشکده‌ای در دانشگاه صداوسیما تأسیس شده که علاوه بر ساترا، معاونت فضای مجازی سازمان صداوسیما و مجامع تنظیم‌گری تخصصی سازمان در آن عضویت دارند. طرح‌های پژوهشی مرتبط با تنظیم‌گری که در دانشگاه‌ها موجود است از این طریق حمایت می‌شود؛ پایان‌نامه‌های دانشجویان، به‌ویژه دانشجویان دانشگاه صداوسیما و استادان دانشگاهی که قصد همکاری دارند، مورد حمایت قرار می‌گیرند، همچنین دعوت و درخواست از این افراد در راستای آینده‌پژوهی و آینده‌نگاری در تنظیم‌گری انجام می‌شود.

۸- تنظیم‌گری اقتصادی: این نوع تنظیم‌گری بخشی از وظایف ساترا است. وظایف ساترا از منظر اقتصادی، ارتقای حقوق، رفاه، حمایت‌ها و محدودیت‌هایی برای این صنعت وضع کند؛ ازجمله در زمینه اقتصاد مردم، به‌ویژه در مورد تعرفه‌هایی که برای خرید اشتراک یا محتوا پرداخت می‌کنند و نیز در اقتصاد سکوها، با توجه به مدل تعاملات آنها با تأمین‌کنندگان بهپای باند یا با مخاطبان. این موارد ابعاد تنظیم‌گری اقتصادی را شامل می‌شود که در این راستا ساترا حمایت‌های مادی و معنوی‌ای از سکوها را مدنظر داشته و اعمال کرده است.

در زمینه تنظیم‌گری صدور مجوز در فضای مجازی، به ویژه در حوزه‌هایی چون موسیقی و کتاب، چه تحولی در حال وقوع است؟ امسال مصاحبه‌ای با وزیر ارشاد سابق و معاون حقوقی ایشان داشتیم. آن‌ها به‌صراحت بیان کرده‌اند که صدور مجوز در برخی حوزه‌ها به وزارت ارشاد مربوط می‌شود، ما در حال تعامل با ساترا هم‌به‌نحوی تا بتوانیم برخی از محورها را دوباره به وزارت ارشاد برگردانیم. این موضوع در گذشته هم حاشیه‌هایی را به‌وجود آورده است. این صدور مجوزها در چه بخش‌هایی با وزارت ارشاد است و ساترا در این بین چه کاری انجام می‌دهد؟ به طور ویژه حوزه موسیقی و کتاب در بستر مجازی مدنظر است. می‌خواهم از این پرسش به تعامل ساترا با وزارت ارشاد برسم. این تعامل چگونه انجام می‌شود؟

هر قانونی که می‌گذاشته شود، باید مورد اجرا قرار گیرد. اگر زمانی قانون گفت که مجوزها باید توسط ارشاد صادر شوند، وزارت ارشاد این کار را انجام می‌دهد و اگر گفت که ساترا باید این کار را انجام دهد، ساترا اقدام می‌کند. ما باید به رسانه‌ها و مأموران اجرای قانون کمک کنیم تا قانون به درستی پیاده‌سازی شود. تغییرات قانونی در آینده نیاز به فرایند دارد؛ مجلس و شوراهای عالی در این زمینه دخالت دارند. قانون فعلی هم مشخص و واضح است. مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی که توسط رئیس جمهور شهید ابلاغ شده، مشخص است و متن کامل مصوبه ابلاغ‌شده توسط رئیس‌جمهور شهید را در اختیار روزنامه «فرهیختگان» قرار می‌دهیم که آن را در اختیار مخاطبان خود بگذارید. در این مصوبه مواردی که به عهده وزارت ارشاد است، مشخص شده است، ولی مواردی مانند VOD‌ها، محتواهای کاربرمحور و ناشرمحور، به ویژه سریال‌ها و برنامه‌های تلویزیونی، به ساترا مربوط می‌شود که یکی از معاونت‌های صداوسیماست. ساترا، مخفف «سازمان تنظیم و مقررات صوت و تصویر فراگیر فضای مجازی» است. هر جا که قانون به وظایف سازمان صداوسیما اشاره کرده، یعنی در حال حاضر پلتفرم یا باید قبلاً فعال بوده باشد و حالا برایش الزام شده باشد که مجوز بگیرد، یا بخواهد تازه شروع به کار کند که در این صورت شش ماه مهلت دارد. مجوز نوع یک، مجوز محیط آزمون یا «سندباکس» است که با روش‌های ساده‌تری داده می‌شود تا آن کسب‌وکار نوپا در فضای مجازی بیاید و امتحان کند و ببیند اصلاً می‌خواهد در این محیط بماند یا خیر. باید در یک مدت آزمایشی کار کند. مردم هم بدانند که یک سیستم پایدار نیست و ممکن است شش ماه بعد مجوزش لغو شود. خودش جایگاهش را پیدا کند، اگر مطمئن شد که مردم او را پسندیده‌اند، خودش هم دید که در این بازار می‌تواند کار کند، بعد از شش ماه باید برای گرفتن مجوز نوع دو اقدام کند. وگرنه مجوز نوع یک، یک فرصت شش‌ماهه است که در همان زمان هم لازم است سایتی ابتدایی داشته باشد. پس هرکس مجوز نوع دو دارد، سایت فعال و دارای استانداردهای لازم دارد که به آن مجوز داده شده است. ممکن است بعد از مدتی، به دلیل مشکل نرم‌افزاری، ورشکستگی، تغییر کسب‌وکار یا هر دلیل دیگری از فعالیت بازار بماند. در صورت توقف فعالیت، شش ماه فرصت داده می‌شود تا دوباره خود را بازیابی کند و به فعالیت بازگردد. در این مدت هم باید اطلاع‌رسانی کند و به مردم بگوید من به مدت شش ماه به دلیلی فعال نیستم. اگر اشتراکی فروختم، حاضرم آن را برگردانم. حقوق شما را رعایت می‌کنم اما اگر شش ماه صبر کنید، من دوباره برمی‌گردم.

درباره صفحه اختصاصی ساترا در تلویزیون، سؤالم این است که چه پلتفرم‌هایی می‌توانند در تلویزیون حضور داشته باشند؟ چون در نشست خبری، در پاسخ به سؤالم گفتید آثاری که تأیید ساترا را دارند، می‌توانیم در آن بستر ببینیم. حال پرسش اینجاست که ۱) کدام پلتفرم‌ها می‌توانند در تلویزیون حضور یابند؟ و ۲) تعداد مخاطبان سریال‌های تولید مشترک در پلتفرم تلویزیون برای چه کسی محسوب می‌شود؟ صداوسیما یا نمایش خانگی؟

صفحه ساترا در تلویزیون چهار بخش دارد؛ ۱) بخشی برای کسانی است که تولید محتوا کرده‌اند؛ اما سکویی برای انتشار محتوایشان ندارند؛ یعنی اثرشان را جای دیگری منتشر نکرده‌اند و برای اولین بار آن را در تلویزیون منتشر می‌کنند. معمولاً قراردادی بین آن‌ها و تلویزیون بسته می‌شود که محاسبه مالکیت اثر به‌صورت ۸۰-۲۰ است؛ یعنی ۸۰ درصد عواید برای تولیدکننده محتوا و ۲۰ درصد برای کسانی است که بارگذاری، نگهداری و تأمین سرور را انجام می‌دهند. درواقع، ۲۰ درصد هزینه خودشان است و بقیه آن برای بارگذارنده محتواست. ۲) بخش دوم برای کسانی است که محتوایشان را در سکوی خودشان منتشر کرده و کاربرانشان از آن استفاده کرده‌اند و حالا می‌خواهند در محیط دیگری که ممکن است کاربرانش متفاوت باشند، محتوایشان را دوباره به فروش بگذارند و فرصت مجدد دری برای بازنشر داشته باشند. ۳) موضوع‌محور بودن محتوا؛ یعنی ترکیبی از دو مورد قبلی و دیگر محتوای سازمان صداوسیما و دیگران، بر اساس موضوع. مثلاً اگر موضوع مبارزه با اعتیاد یا سواد رسانه‌ای مهم باشد، همه تولیدات نهادهای مختلف (مثلاً پلیس فنا، صداوسیما و...) را در یک جا جمع می‌کنیم تا یک مرجع برای یک موضوع خاص ایجاد شود. یا مثلاً در موضوع اربعین، سکوها، صداوسیما، سازمان تبلیغات اسلامی و... حضور دارند و می‌خواهند یک مرجع برای همه محتواهای اربعینی ایجاد کنند. پس موضوع‌محور است و با نیت درآمدزایی ایجاد نشده است. ۴) محتواهایی که ما به‌صورت فوری‌رایت، یا مالکیت آزاد قرار داده‌ایم. صداوسیما اعلام کرده است برای اینکه مردم با سکوها تولید محتوا کنند، به محتوایی نیاز دارند که از آن‌ها استفاده کنند و آثار جدید خلق کنند، آثاری که متعلق به خودشان باشد؛ مثل کسی که پوستر طراحی می‌کند و قابل لایه‌باز آن را در اختیار همه قرار می‌دهد و می‌گوید می‌توانید از آن استفاده کنید، به نام خودتان منتشر کنید و عواید‌ش هم مال خودتان باشد. من این فایل را گذاشته‌ام تا این موضوع رشد کند. مثلاً پیام‌های بهداشتی تولید می‌کنند و فایل لایه‌باز آن را می‌دهند تا به نام خودتان منتشر و از آن کسب درآمد کنید. مالکیت آن دیگر در اختیار من نیست و در اختیار همه است. بخش چهارم نیز همین محتواهاست که صداوسیما و برخی از سکوها قرار داده‌اند. البته هنوز به رشد کافی نرسیده و تعداد معدودی محتوا در آن قرار دارد. قرار است از این به بعد، اگر مردم بخواهند محتوای فاخری درباره موضوعی خاص، مثلاً مظلومیت مردم غزه و لبنان یا دفاع از مرحوم مقاومت تولید کنند، آن را در آنجا قرار دهند تا هرکس بتواند از آن استفاده کند. ما هم بستر انتشار و دسترسی مخاطب را فراهم می‌کنیم تا به تولیدکنندگان و انتشاردهندگان کمک شود، آنچه موضوع صحبت شما بود، بخش اول و دوم است.

از چه زمانی این صفحات در تلویزیون ایجاد شده است؟

تقریباً یک سال. از نمایشگاه رصنا گذشته که تفاهمنامه آن امضا شد، آماده‌سازی بستر فنی آن مدتی طول کشید و چند ماهی است که رونمایی شده است. در همان نمایشگاه رسماً افتتاح شد. قبل‌ام برقرار بود اما افتتاح رسمی آن در نمایشگاه رصنا صورت گرفت. درصدها را هم گفتم. معمولاً ۸۰ درصد عواید برای صاحب محتوا و ۲۰ درصد برای تلویزیون است. کاربری که از تلویزیون استفاده می‌کند، بهپای باند مصرف می‌کند و این ۲۰ درصد، سهم تلویزیون است. ۲۰ درصد هم هزینه کسانی است که بارگذاری می‌کنند یا صرف سخت‌افزار می‌شود.

در تنظیم قرارداد اقتصادی، درآمدزایی سکو هم مدنظر قرار می‌گیرد؟ این سؤال را از این جهت می‌پرسم که مدتی پیش، حجم تبلیغات برخی سریال‌ها به‌قدری زیاد شده بود که باعث اعتراض مخاطبان شد. مخاطب نمی‌توانست تبلیغ را رد کند و مجبور به تماشای آن بود. می‌خواهم بدانم آیا بر میزان تبلیغات هم نظارت دارید؟

اولویت ما این است که پلتفرم‌ها، شرایط اقتصادی کاربر را به‌صورت کاملاً شفاف و پیشینی به او اطلاع دهند و با رضایت و آگاهانه، مبلغی را از او دریافت کنند. نباید مخاطب را گول زد. نباید به او گفت هزینه‌ای برای اشتراک نمی‌دهی و بعداً کاربر متوجه شود که هزینه اشتراک را می‌پردازد. کاربر از پلتفرم ایرانی انتظار نیم‌بها بودن دارد؛ اما پلتفرم نیم‌بها دریافت می‌کند. این موضوع را باید شفاف اعلام کنند و کاربر آگاهانه بپذیرد که آیا به نفعش است اشتراک بگیرد یا هزینه محتوای تکی را بپردازد یا اینکه از محل پهنای باند اینترنتش کاسته شود و هزینه مشاهده فیلم را بدهد. برخی پلتفرم‌ها سرویسی دارند که در صورت پرداخت مبلغ بیشتر، برای آن محتوا را بدون تبلیغ تماشا کرد. آنچه برای ما مهم است، این است که قرارداد بین سکو و کاربر، کاملاً شفاف و آگاهانه باشد. فرصت رقابت هم وجود دارد و اگر مردم از مدل فروش پلتفرمی ناراضی باشند، می‌توانند از پلتفرم دیگری استفاده کنند.